

АТЕНИЦА У ДАНИМА УСТАНКА

Већ уочи напада на Совјетски Савез, у јуну 1941. године, око Чачка су постојале оружане групе састављене од истакнутих чланова Партије и скојеваца, јер се наслућивало да ће доћи до хапшења. У тим групама били су Рајо Јањић, Ратко Митровић, Ратко Васиљевић, Момчило Вилимановић, Миле Станишић и други. Кад је 22. јуна 1941. године почео напад Немачке на Совјетски Савез, овим оружаним групама се придружио још већи број партијаца, скојеваца и напредних људи, међу којима из Атенице Матије Лишанчић, Ђуро Стеванчевић, Бошко Петронијевић, Богдан Суботић, Боривоје Станић и још неки, чијих се имена више не сећам.

Два-три дана после тога отпочеле су акције. Прва акција у Атеници било је уништавање кућних листа. У горњем делу села готово све кућне листе уништене су за једну ноћ.

Са јулским прогласом КПЈ одмах је упозната скоро свака кућа у селу. Људи су тада били добро обавештени о важнијим збивањима у земљи и у свету.

Кућа мојега оца била је и пре 22. јуна место где су се партијски радници навраћали и договарали. У кући је била организована чак и нека врста кухиње за ове другове. Намирнице за исхрану обезбеђивали су Будимир, Милосав и Светолик Лишанчићи, Блажун Јовичић и Гвозден Стеванчевић. У овој кухињи хранили су се, поред осталих, Мирољуб Нешковић, Раде Минић, Миле Станишић, Миро Матијевић, Нада Вилимановић, Мица Вучетић, Вера и Нада Ђокић и други.

Око деветог јула објављено је да сви мушкарци од 16 до 60 година подлежу војној обавези и свима је наређено да се окупе на Стјенику на Јелици, да са собом понесу хране за три дана и по једно ћебе. Одзив из Атенице био је преко очекивања. Одазвали су се и на Стјеник дошли готово сви војни обвезници. Пошто није било довољно наоружања, већ другог дана је већа група враћена кући. Тада се у пуној мери показало да одлазак људи у партизанску јединицу мора бити контролисан и планиран. Унапред се морало знати ко ће и када отићи у партизански одред. Са људима који су враћени са зборног места и после тога се одржавао сталан контакт.

У августу су партијски активисти организовали паљење књи-га вршаја у Атеници. Тиме се онемогућавало непријатељу да има увид у количине житарица на терену. Девиза је била да се ни зрно жита не преда окупатору.

Омладинци су једном покушали да телеграфске стубове у Атеници запале бензином, али та акција није успела. Касније је иста омладинска група успешно извела акцију сечења телеграф-ских стубова на прузи Чачак — Краљево. У тој акцији учествовали су Матије и Крстомир Лишанчићи, браћа Ненадовићи, Ђуро Сте-ванчевић, Душан Гудурић, Добросав Лишанчић и још неки.

У августу 1941. године погинуо је Десимир Крсмановић, а 23. августа и Бошко Петронијевић. Ови губици су нас потресли, али су у исто време учврстили нашу решеност да се против окупатора боримо свим средствима. Тада нам је већ било јасније да ће борба трајати доста дуже него што смо замишљали.

Крајем августа и у септембру четници постају активнији. По-зивају људе да иду у Драгачево, где ће добити четничке објаве и после се сви враћају кућама и чекају „кад буде време за, борбу“.

При крају септембра појачан је партијски рад у Атеници. Тада су позвани сви људи на збор код школе у Горњој Атеници. На збору је говорио Вук Петронијевић. После овог збора велики број нових бораца дошао је у Чачански партизански одред. Тих дана Немци су бомбардовали Атеницу, Кулиновце и горњи део Трнаве. Страдала је школа и продавница као и куће Иванка Шо-лајића, Гојка Луковића, Милисава Мишовића и још неке.

Зорка Јањић - ЛИШАНЧИЋ